

Tajlandia przed wyborami

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

Analiza

12/2018

www.csm.org.pl

dr Tomasz Gerlach

Dyplomata, znawca problematyki Azji Południowo-Wschodniej. Wieloletni radca do spraw kultury, nauki i technologii w krajach tego regionu, m.in. w Laosie, gdzie pełnił funkcję szefa placówki (charge d'affaires).

5 grudnia Tajlandia obchodzi swoje narodowe święto a 24 lutego 2019 roku mają się tam odbyć wybory parlamentarne. Ta zapowiedź premiera ożywiła tajską scenę polityczną, zdominowaną od 2014 roku przez Narodową Radę Pokoju i Porządku czyli rząd wojskowych. Na horyzoncie pojawiły się nowe partie, które najprawdopodobniej złamią monopol dwóch do tej pory głównych i zwalczających się politycznych stronnictw – „żółtych” i „czerwonych”. Barwna kampania wyborcza wykorzystuje media społecznościowe a kandydaci komponują utwory muzyczne. Nie ma jednak pewności czy do wyborów w ogóle dojdzie i czy Tajlandia doczeka się demokratycznego rządu. Ważną rolę w tym procesie odegra także król Rama X, który ostatnio włączył się aktywnie do polityki. Stabilizacja jest Tajlandii potrzebna zwłaszcza w roku 2019, kiedy ma przewodnictwo w ASEAN - stowarzyszeniu współpracy gospodarczej, politycznej i kulturalnej 10 krajów Azji Południowo-Wschodniej, z którym Unia Europejska chce podpisać umowę o wolnym handlu.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

2

Od przewrotu wojskowego w 2006 roku na scenie politycznej Tajlandii dominowały dwa stronnictwa: masowy ruch „czerwonych koszul”, skupiający także masy ludności wiejskiej, popierający obalonego premiera Thaksina Sinawartry, miliardera, który od 2006 roku przebywa na emigracji w Dubaju¹ oraz w opozycji do nich ruch „żółtych koszul”, grupujący głównie pro-rojalistyczne elity miejskie. Oba ugrupowania mają wprawdzie b. podobny cel budowę demokracji,² ale odczuwane zagrożenia ze strony masowych ruchów, pierwszych na skalę masową w Tajlandii, przez rządzące bangkokańskie elity biurokratyczne i wojskowe uniemożliwiają jak dotąd osiągnięcie akceptowanego przez wszystkich pojednania. W maju 2014 roku masowe niepokoje doprowadziły do kolejnego przewrotu i przejęcia władzy przez wojskowych z generałem Prayut-o-Cha na czele, który dotąd sprawuje urząd premiera na czele Narodowej Rady Pokoju i Porządku (NCPO).³

13 października 2016 roku zmarł Rama IX - Bhumibol Adulyadej, ukochany król Tajów, nazywany Ojcem Narodu. Kraj na rok pogrzyżył się w żałobie. Jego syn Maha Vajiralongkorn objął tron 1 grudnia 2016 roku jako Rama X.⁴ Dużym zaskoczeniem dla rządu wojskowych było aktywne włączenie się władcy w życie polityczne kraju. Jego pierwsze decyzje dotyczyły m.in. wzmocnienia roli Privy Council i wprowadzenie doń osób lojalnych oraz objęcie kontroli nad administrowaniem królewskimi zasobami finansowymi w zakresie inwestowania. Odpowiedzią junty wojskowej było wprowadzenie w kwietniu 2017 roku uzupełnień do

¹ Jego siostra Yingluck była w latach 2011-14 premierem, a od sierpnia 2017 roku jest także wraz z Thaksinem na emigracji.

² Ruch „czerwonych koszul” związany z UDD – United Front for Democracy against Dictatorship, a „żółtych koszul” z PAD – People’s Alliance for Democracy.

³ National Council for Peace and Order.

⁴ Koronacja jeszcze się nie odbyła, bo jej termin zależy od rytuałów buddyjskich. Król Bhumibol objął tron 9 czerwca 1946 roku, a koronację przeprowadzono 5 maja 1950 roku.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

3

tekstu konstytucji⁵; które przyznały Radzie dodatkowe prerogatywy⁶. Ciągący się od kilku lat konflikt jest poważny i obecnie narasta. Wygranym, jak dotąd, jest rząd.

Idzie nowe

W 2018 roku pojawiły się w Tajlandii nowe partie: *Future Forward* (FFP), Phalang Pracharath (PPRP) i Thai Raksa Chart. Lider FFP, 40-letni miliarder Thanathorn Juangroongruangkit, podkreśla, że jest nowy w polityce i chce przyciągnąć do swego ugrupowania innych politycznych debiutantów. PPRP założył Uttama Savanayana, pełniący funkcję ministerialną w obecnym rządzie, więc nie dziwi, iż otwarcie wspiera aspiracje generała Prayuta zachowania po wyborach stanowiska premiera. Thai Raksa Chart, zwana „siostrzanym ugrupowaniem Pheu Thai” została utworzona przez grupę „uciekierów” z macierzystej Pheu Thai. Międzypartyjne migracje posłów wyglądają spektakularnie, bo dotyczą całych grup posłów chcących zapewnić sobie miejsce w nowym parlamencie, tym bardziej, że przy tak różnych spekulacjach nikt nie ma pewności co do kształtu sił politycznych przed samymi wyborami i po nich.

Napięcia ostatnich lat uwidoczniły się też w pojedynku słowno-muzycznym między tajskimi rapersami, a szefem rządu gen. Prayutem. Kompozycja rapersów „*What my country's got*” (Prathet koo mee), wyliczająca wszelkie niedogodności dla ludności kraju z przeciągających się rządów wojskowych oceniona została za trafną diagnozę sytuacji politycznej i od razu

⁵ Konstytucja z 2014 roku, opracowana przez NCPO i ogłoszona 22 maja 2014 roku, zastąpiła poprzednią z 2007 roku. 22 lipca 2014 roku podpisał ją król Rama IX. 29 marca 2016 r. NCPO ogłosiła kolejny projekt konstytucyjny. 7 sierpnia 2016 r. odbyło się referendum w tej sprawie. Najnowsza wersja konstytucji weszła w życie 6 kwietnia 2017 roku.

⁶ M.in. szef NCPO uzyskał swobodę w wydawaniu, bardzo ogólnikowo brzmiących, rozporządzeń dla dobra reform i bezpieczeństwa kraju.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

4

stała się hitem sezonu dla milionów odbiorców. W odpowiedzi premier Prayut skomponował song „*Return happiness to the People*”, w którym zwraca się do społeczeństwa o chwilę cierpliwości, bo obietnice rządu zostaną spełnione.⁷

Poparcie

Według sondaży, istotną rolę na scenie grają obecnie następujące partie:⁸

- *Pheu Thai* (31,7%) - animowana z zagranicy przez b. premiera Thaksina Shinawatę
- *Phalang Pracharath Party* (19,9%) – nowopowstałe ugrupowanie prorządowe
- Demokraci – *People’s Alliance for Democracy* (16,8%) - najstarsza partia w kraju, która od lat rywalizuje z Pheu Thai
- *Future Forward Party* (15,6%) - partia ludzi młodych poniżej 40-ki.

Z liderów największym poparciem cieszy się Khunying Sudarat - szefowa Pheu Thai (25% wskazań). Premier Prayut ustępuje jej jednym punktem. Thanathorn, lider nowopowstałego ruchu *Future Forward Party* (FFP), może liczyć na 14% poparcia. Na 4 miejscu jest były premier Abhishit Vejjajiva - przywódca Partii Demokratycznej. Ostatnio po raz piąty wygrał wybory na szefa swej partii (kieruje nią od 2005 roku), ale sondaże dają mu tylko około 11% głosów.

⁷ “Let us be the ones who step in, before it is too late, To bring back love, how long will it take? Please, will you wait? We will move beyond disputes, We will do what we promised. We are asking for a little more time. All we ask of you is to trust and have faith in us, the land will be good soon, let us return happiness to you, the people.”

⁸ Sondaż przeprowadzony przez National Institute of Development Administration (NIDA), listopad 2018.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

5

Popularność kilku innych partii pozaparlamentarnych wynosi od około 5,2% (Seri Ruam Thai), po niewiele więcej niż 1,5% (*Charitthaipattana*, *Thai Raksa Chart*, *Action Coalition for Thailand*, *Bhumjaithai*) do poniżej 1% (*Palang Chart Thai*).⁹ Bardzo trudno jest jednak je wyraźnie zdefiniować ze względu choćby na rozpiętość programową od populizmu i liberalizmu aż po konserwatywne postawy prorządowe, a także zmienność ich liderów, ogólnikowe programy, nie mówiąc już o płynności kontekstów politycznych charakteryzujących Tajlandię zwłaszcza w roku przedwyborczym.

O ożywieniu życia politycznego jakie obserwuje się zwłaszcza w ostatnim kwartale 2018 roku świadczą także coraz częstsze przemieszczania się całych grup polityków z partii do partii co może oznaczać pogłębianie się niestabilności obecnego systemu partyjnego i samej sceny politycznej. Ponadto od kilku miesięcy uaktywnił się obalony premier Thaksin Shinawatra, który wraz ze swoją siostrą Yingluck i klanem rodzinnym starają się z zewnątrz wpływać na tajska scenę m.in. wspierając ruch Pheu Thai.

Tajska demokracja

Tajlandię cechuje „młodość” systemu demokratycznego, którego podstawowe atrybuty nadal są wprowadzane od 1932¹⁰ roku, po obaleniu przez wojsko monarchii absolutnej i zastąpieniu jej monarchią konstytucyjną z zachowaniem dynastii Chakri, która panuje do dziś.¹¹ Blisko 20 przewrotów i niemal tyleż konstytucji jakie opracowywano w następnych dziesięciole-

⁹ Dane statystyczne wg Bangkok Post z listopada 2018 r. (opublikował kilka razy sondaże NIDA).

¹⁰ W wyniku przewrotu wojskowego 24.06.1932 roku Król Rama VII zrezygnował z władzy absolutnej i zgodził się wprowadzić pierwszą konstytucję. Wprowadzono ją w ówczesnym królestwie Siamu 10 grudnia 1932 roku. W 1939 roku zmieniono nazwę państwa na „Tajlandia”.

¹¹ Królewska dynastia Ratchawong Chakri: założyciel dynastii król Rama I (1782); król Rama IX (król Bhumibol Adulyadej) panował od 1946 roku do 2016.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

6

ciach, aż po ostatni projekt z roku 2017, świadczą, iż przyswajanie europejskich osiągnięć ustrojowych i ideowych od samego początku nie było i nie jest łatwe. Tym bardziej, że elity rządzące przez kilka dziesięcioleci aplikowały ogólnie demokratyczne zasady rządzenia i modernizowania ustroju państwa w niewielkim tylko stopniu licząc się z opinią publiczną, o czym świadczyła gorąca atmosfera jaka zapanowała podczas referendum konstytucyjnego w sierpniu 2016 roku i decyzje co do treści projektu podjęte przez rządzących nie w pełni zgodne z oczekiwaniami społeczeństwa.

W latach dziewięćdziesiątych Thaksin Shinawatra, który pozycję w polityce wypracował na zbudowanym przez siebie imperium gospodarczym całą swoją energię skierował na bliskie mu regiony w północnej i północno-wschodniej Tajlandii, zamieszkałe przez rzesze ubogiej ludności wiejskiej nie eksploatowane dotąd przez polityków. Liczące ponad 22 miliony masy poczuły, iż Thaksin jest wyrazicielem ich interesów i skupione w ruchu „czerwonych koszul” z entuzjazmem wspierały od roku 1997 jego drogę do władzy¹². W ten sposób wyrosła na scenie nowa siła polityczna, która zaczęła wpływać na kształtowanie się systemu władzy.

Wojskowy przewrót

W 2008 roku wojskowy zamach stanu obalił demokratycznie wybrany rząd Thaksina, a władzę uzyskali jego oponenty z Partii Demokratycznej. Thaksin zdołał opuścić kraj zanim nowe władze oskarżyły go m.in. o gigantyczną korupcję i uruchomiły przeciwko niemu proces sądowy. Zwolennicy obalonego premiera zorganizowani w ruchu „czerwonych koszul”¹³ nie dali za wygraną, ścierając się w demonstracjach ulicznych w Bangkoku z pro-demokratycznym ruchem „żółtych koszul”, kierowanym przez premiera Abhishita, szefa

¹² Partie Thaksina: *Thai Rak Thai* (Taj kocha Taja), a obecnie *Phak Pheu Thai* (Partia dla Tajów).

¹³ Popularna nazwa grupy nacisku *United Front for Democracy Against Dictatorship* przeciwko wojskowemu przewrotowi w 2006 r.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

7

partii demokratycznej. Apogeum wydarzeń nastąpiło w 2010 roku, gdy w Bangkoku doszło do rozlewu krwi: zginęło około sto osób. Dalszej eskalacji napięć zapobiegła armia, obalając rząd demokratów. Nowe wybory przeprowadzone w 2011 r. wygrali z przytłaczającą przewagą¹⁴ zwolennicy Thaksina, a jego siostra Yingluck Shinawatra została premierem. W zwycięstwie partii Pheu Thai spory udział miał jej brat, który sterował wydarzeniami spoza kraju.

Polaryzacja sceny politycznej wywołana tworzeniem przez Thaksina nowego centrum władzy wokół ludzi, pochodzących spoza dotychczasowego establishmentu, zagroziło i nadal zagraża uprzywilejowanej od dziesiątków lat pozycji biurokratycznych elit rządowych, związanych z monarchią i kręgami wojskowymi. To zagrożenie jest zupełnie realne, bo przecież partia Pheu Thai, za którą stoi Thaksin, nadal dominuje na scenie politycznej Tajlandii.

Rząd pani premier Yingluck przez cały okres swego trwania (od 5 sierpnia 2011 do 7 maja 2014) pozostawał w ogniu krytyki opozycji kierowanej przez Abhisita Vejjajiva, który zarzucił Yingluck, iż postulowana przez nią w programie wyborczym amnestia dla osób o przeszłości kryminalnej (chodziło tu przede wszystkim o manifestantów na ulicach Bangkoku) lub obciążonych zarzutami o korupcję dotyczyłaby przede wszystkim Thaksina, co utworzyłoby mu drogę powrotu do kraju. Poza propozycją amnestii opozycję wzburzało subsydiowanie cen ryżu oraz powiększanie długu publicznego na realizację mega-projektów infrastrukturalnych, a także nieumiejętność pani premier Yingluck zażegnania konfliktu muzułmańsko-buddyjskiego na południu Tajlandii. Rdzeniem narastającego konfliktu politycznego w Tajlandii, a zarazem siłą napędową tajskiej polityki stała się zatem także rozgrywka między zwolennikami Thaksina, a jego przeciwnikami.

¹⁴ Na 500 miejsc w Izbie Reprezentantów 313 głosów zdobyła partia Pheu Thai. Pani Yingluck pokonała 3.735 kandydatów, a jej partia Pheu Thai przebiła 40 partii.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

8

Rządy armii

W wyniku rosnących napięć w maju 2014 roku nastąpił kolejny wojskowy zamach stanu, który odsunął Yingluck Shinawatę od władzy. Armia postawiła się w roli stróża demokracji, obiecując oddać władzę dopiero po przyjęciu przez naród projektu nowej konstytucji i przeprowadzeniu wyborów parlamentarnych na warunkach zaproponowanych w projekcie. Przyjęta przez wojskowych taktyka sprzyjała utrwalaniu ich władzy, bowiem kolejne projekty ustawy zasadniczej odrzucane przez opinię publiczną pozwalały przesuwac w czasie datę wyborów, co było warunkiem powołania nowych cywilnych już władz.

Kolejne referendum konstytucyjne przeprowadzone w maju 2016 roku wprowadziło rządowi możliwość usprawiedliwienia się z utrzymania się przy władzy z ponad 61% poparciem, ale datę wyborów ogłoszono dopiero po wielu miesiącach w atmosferze nieustannej krytyki modelu demokratycznego, także z zagranicy (USA, UE) realizowanego przez rządy wojskowych. Premier Prayut nie przejął się tym i wyniki referendum uznał za wspólne zwycięstwo rządu i narodu tajskiego, *który nic bardziej nie pragnie jak pokoju, stabilności kraju, bezpiecznego bytu i demokracji*. Szef junty kreuje się na swoistego męża opatrznociowego tajskiej demokracji, doskonale czuje się w roli premiera i nie wyklucza pozostania na tym stanowisku także po wyborach.

Żałoba

Śmierć króla Ramy IX 13 października 2016 uspokoiła chwilowo tajską scenę polityczną i odgrywający się na niej spektakl. Kraj pogrzyżył się w żałobie i wydawało się, że nastąpił czas pojednania. Tajowie są emocjonalnie bardzo związani zarówno z monarchią jak i z osobą króla, który jest zwornikiem państwa, zwłaszcza w trudnych czasach. Premier Prayut, zwracając się do narodu zarzucił politykom, iż zawiedli, ulegając interesom partyjnym. Wg generała nastąpiła ideologizacja polityki, która zaczęła negatywnie oddziaływać na procesy go-

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

9

spodarcze i kondycję ekonomiczną Tajlandii. Armia, stojąc blisko króla, postawiła się w roli jedyne go strażnika bezpieczeństwa państwa.

Generał był i jest człowiekiem przewidującym, bowiem orkiestrowany przez niego w 2014 roku przewrót tłumaczyć można było wówczas nie tyle chęcią umocnienia władzy wojskowych, co dążeniem do przeprowadzenia kraju przez trudny okres po zbliżającej się nieuchronnie śmierci coraz bardziej schorowanego króla Ramy IX i zabezpieczenia pokojowej sukcesji. Poparcia udzielali także zwolennicy demokratów i stołecznych elit, które połączyły obawy, iż masy ludowe skupione w ruchu „czerwonych koszul” i zdalnie sterowane z zagranicy przez Thaksina mogłyby zaburzyć podstawy obecnego porządku społeczno-gospodarczego. W przekonaniu bowiem elit masy nie dorosły jeszcze do demokratycznego systemu rządzenia, a demokratyczne ideały należy im aplikować stopniowo, z umiarem i kontrolą implementacji.

Rola króla

Ogłoszenie przez premiera wyborów parlamentarnych nasiliło rywalizację partii. W walce biorą udział zarówno ugrupowania, które już są w parlamencie, jak i te, które się tam nie znalazły, a także partie całkiem świeże, powstałe w tym roku. *Pheu Thai* obiecuje ustami swej liderki „wyeliminowanie zamachów wojskowych z polityki, które przez dziesięciolecia były plagą Tajlandii” i stworzenie warunków, by demokracja zaistniała bez ludzi, którzy podając się za „dobrych” i „lepszych od innych” chcieliby zorganizować kolejny przewrót. Pro-rządowa partia Palang Pracharath (PPRP) uważa się za instrument, który posłuży do obsadzenia Prayuta ponownie w roli premiera po przyszłorocznych wyborach. Stopniowo zasilają ją „uciekiniery” z innych partii, chcący po wyborach znaleźć się w nowym rządzie. Znaleźli się w niej m.in. ministrowie b. premiera Thaksina - Somsak Thepsuthin i Suriya Jungreangkit, obecny wicepremier Somkid Jatusripitak i inne osobistości z obecnego rządu jak minister przemysłu Uttama Savanayana czy minister handlu Sontirat Sontijirawong. W listopadzie 2018 roku ponad 150 członków różnych ugrupowań przyłączyło się do PPRP.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

10

Wszystkie te machinacje zachodzą mimo protestów i zarzutów stawianych ze strony opozycji, iż PPRP cieszy się niedozwolonym wsparciem strony rządowej.

Future Forward Party (FFP) stara się przyciągać politycznych debiutantów nie sympatyzujących ani z premierem Prayutem, ani z opozycją Abhishita, ani z sympatykami b. premiera Thaksina. Thanathorn „miliarderowy biznesmen”, który już cieszy się ogromnym sukcesem finansowym, zdobył ich przychylność oferując lekarstwo na ich frustracje, wynikające z niezadowolenia z dotychczasowego establishmentu w postaci zbudowania przez nich samych „przyszłości Tajlandii bez przewrotów wojskowych”. Ten potencjalnie przyszłościowy elektorat, złożony z dobrze wykształconych i majątnych młodych mieszkańców miast nie miał dotąd lidera. Młodzi Tajowie mają dość przewrotów i rządów wojskowych. Żaden z dotąd demokratycznie wybieranych rządów nie był przecież zdolny do rządzenia i nie dał oczekiwanej stabilizacji. Przeciwnie, za każdym razem opozycja doprowadzała do zamieszek ulicznych, kończących się przewrotami i umacnianiem się władzy wojskowych.

Rodzi się na tym tle inne podstawowe pytanie w odniesieniu do FFP: komu, poza swymi zwolennikami, partia „młodej krwi” chce dać lepszą przyszłość? Thanathorn bowiem, buduje swój elektorat głównie w okręgach miejskich pomijając regiony wiejskie, mimo deklaracji, że chce reprezentować także te biedniejsze warstwy ludności (1% z 99%). Dlatego obecnie FFP skazuje się na brak sukcesu. W każdym razie z tej strony nie grozi Tajlandii powstanie nowego ruchu populistycznego, dorównującego „czerwonym koszulom” Thaksina. Obecny monopol *Pheu Thai* w tej materii przy niebagatelnym wsparciu około 22 milionowej ludności wsi nie jest więc zagrożony.

Z hasłami „Tajlandii bez przewrotów wojskowych” występują liderzy innych partii. Powstała w 2008 roku parlamentarna partia *Bhumjaithai* ma wyraźnie populistyczny profil. Część jej założeń programowych pochodzi z ugrupowań związanych z b. premierem Thaksinem. W wyborach 2011 roku zdobyła 34 mandatów w 500-osobowej Izbie Reprezentantów. Jej lider Paradorn upomina się o zmniejszenie potęgi władz państwa na rzecz zwiększenia roli ludno-

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

11

ści w rządzeniu, a także o wyeliminowanie niedemokratycznych sił w polityce krajowej. Paiboon z People's Reform Party argumentuje, iż ukrócenie korupcji jest podstawowym zadaniem dla jego zwolenników, bo tak długo jak politycy są skorumpowani, tak długo będzie dochodziło do przewrotów.

Grupę „uciekinierów” z Pheu Thai, złożoną m.in. z b. ministrów rządu Thaksina motywuje przekonanie, iż przed samymi wyborami ich macierzysta partia Pheu Thai może zostać wyeliminowana z procesu wyborczego, jeśli Komisja Wyborcza powoła się na wprowadzony do konstytucji z 2017 roku zakaz sterowania z zewnątrz partiami politycznymi. Są przekonani, że tę poprawkę rząd wprowadził właśnie po to, by uniemożliwić ich partii udziału w wyborach. Jeśli Komisja Wyborcza znajdzie jakiś pretekst to politycy Pheu Thai byłiby bez szans na uzyskanie stanowisk w przyszłym rządzie. Stąd się wzięły te niejako prewencyjne migracje polityków w celu zabezpieczenia sobie miejsc w przyszłym parlamencie. Liderka *Pheu Thai* uspakaja członków swej partii twierdząc, że utrata 60 osób, które przeszły do innych ugrupowań nie odbiło się na kondycji *Pheu Thai*, która nadal zajmuje czołowe miejsce w sondażach.

Rola króla

W tajskim systemie władzy król był i jest ważnym symbolem zarówno jedności społecznej jak i gwarantem ciągłości państwa. Wynika to ze specyficznej roli monarchy jako strażnika wiary buddyjskiej. Tradycja monarchii w Tajlandii sięga początków ubiegłego tysiąclecia. Od tamtych wieków przeszła ona długą ewolucję poprzez centra władzy budowane w Sukhothai, Ayutthaya, a od końca XVIII wieku w Bangkoku.

Król Bhumibol (Rama IX) był dziewiątym władcą dynastii Chakri, zapoczątkowanej przez Ramę I w końcu XVIII wieku. Jego autorytet pochodził nie tylko z wysokiego usytuowania w hierarchii buddyjskiej, ale też z konkretnych zasług dla narodu. Król był znany ze swego zaangażowania w inicjowanie projektów modernizacyjnych, zwłaszcza w regionach wiej-

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

12

skich. Jego rządy przyczyniły się do podniesienia z niedostatku ponad 60% mieszkańców kraju. Nie bez znaczenia dla popularności Bhumibola był fakt, iż był najdłużej panującym monarchą w historii tego państwa (1946-2016) i jedynym jakiego znały 4 ostatnie pokolenia Tajów.

Niepodważalna pozycja króla w społeczeństwie tajskim pozwalała wielokrotnie uchronić Tajlandię przed zgubnymi dla kraju konfliktami społecznymi i politycznymi jakie przeżywała w czasie jego długiego władania. Każda ze stron kolejnych konfliktów liczyła się bowiem ze zdaniem czy radą Monarchy. Dzięki temu skonfliktowane strony polityczne, licząc się z nastrojami ludności, dochodziły do kompromisów, dających na jakiś czas upragnioną stabilizację.

Przejmując tron jako Rama X, Maha Vajiralongkorn był znacznie mniej popularny i szanowany niż jego ojciec. Często przebywał zagranicą, zwłaszcza w Niemczech, i miał reputację playboya. Teraz stara się to zmienić. 5 grudnia 2018 roku, który jako dzień urodzin króla Bhumibola jest nadal obchodzony w Tajlandii jako święto narodowe a także Dzień Ojca, Rama X ogłosił, że będzie kontynuował dzieło rodziców i prowadził projekty na rzecz rozwoju kraju. Stara się więc uchodzić za godnego następcę tronu.

TAJLANDIA PRZED WYBORAMI

| dr Tomasz Gerlach

13

Perspektywy

Nie można wykluczyć, że rządząca junta wycofa się z idei przeprowadzenia wyborów. Wg sondaży 48% Tajów uważa, że wybory odbędą w przewidzianym terminie, jednak ponad 50% respondentów przewiduje ich opóźnienie, bo według nich nowe partie nie są jeszcze przygotowane do ich przeprowadzenia. Pozostali nie wyrazili żadnej opinii.¹⁵

Nie ma także pewności czy po wyborach 2019 roku powstaną rządy cywilne. Według sondaży z listopada 2018 roku ponad 61% elektoratu skłania się ku nowym partiom z nowymi twarzami i nowym stylem uprawiania polityki, oczekując uformowania się nowego rządu na wiosnę 2019 roku. Około 33 % widzi drogę do stabilizacji w oparciu o wiedzę i doświadczenie starych sił politycznych, które w ich przekonaniu są lepiej przygotowane do sprawowania rządów. Ważnym czynnikiem stabilizacyjnym będzie ułożenie sobie relacji między królem a rządem, co zapobiegnie kolejnym przewrotom.

dr Tomasz Gerlach

¹⁵ Dane NIDA cytowane za Bangkok Post (listopad 2018 r.).

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej. Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata. Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów. Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzanym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych ul. Mokołowska 1, 00-640 Warszawa t: +48 22 628 20 04

 www.twitter.com/CIR_CSM

 www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH